

Fra veksttvang til likevektssamfunn

Hele verden står midt i en klimakrise, en ressurskrise og en miljøkrise – faren for total kollaps er faktisk reell – men den største krisen og trusselen mot verden er politisk.

Hele den kapitalistiske produksjonsmodellen krever kontinuerlig vekst. I kapitalismens logikk reduseres mennesker, dyr, natur og ressurser til innsatsfaktorer for å oppnå økonomisk vekst. Prisen for veksten er utarming av det økologiske grunnlaget for alt liv, store og konfliktskapende forskjeller, ensomhet, tapte familiestrukturer, kulturell forflatning, sosial urettferdighet, nød, befolkningsvekst, migrasjon, tapt naturmangfold, en ressurs-, arts- og arealkrise.

Dagens vekstmodell er det som har drevet frem de krisene vi står i. En videreføring av status quo vil være katastrofal for klima, matproduksjon, økologi og livsgrunnlag for hele menneskeheten. En ny politisk økonomi bygget på prinsippene deling, sirkularitet, likevekt og tilstrekkelighet kan vise en vei ut av krisen.

Ettersom varslene har kommet tettere og blitt tydeligere har snakket om en grønn vekst og det såkalte «Grønne skiftet» blitt hyppigere. Fortellingen kan enkelt oppsummeres til at en omlegging av næringslivet skal kunne sørge for at vi kan fortsette som før, leve komfortable liv og stadig forbruke mer.

FNs naturpanel anerkjenner at forbruket må ned og at veksten har grenser. Det gjør også European Environmental Bureau, som i juli 2019 en la frem en rapport som utforsker om økonomisk vekst er forenelig med økologisk bærekraft. Konklusjonen er krystallklar: det finnes ingen empiriske bevis som støtter muligheten å frakoble økonomisk vekst fra miljøbelastning, verken nå eller i fremtiden.

Den sosiale og økologiske krisen er to sider av samme sak og krever en helhetlig tilnærming. Norge trenger en ny og radikal økonomisk politikk, og en ny tilnærming til spørsmålet om økonomisk vekst. Norge er et av de landene i verden med høyest forbruk per person, og forskjellene øker. Bruken av verdens ressurser må tilpasses en sirkulær tankegang. I dagens verden lages produkter med det formålet at de skal selges, deretter forbrukes, før de blir til avfall. I vekstkarusellen reduseres det arbeidende folks liv til arbeid for en stadig mer ressurs-belastende livsoppholdelse for å øke kapitaleiernes formuer. I den nye sirkulære økonomien vil målet være at ressurser gjenbrukes selv om produktet de inngår i ikke lenger brukes til sitt opprinnelige formål. Det handler om å effektivt ressurssbruk, og minske overforbruket av ressurser og arbeidskraft. I ytterste forstand betyr det at avfall som konsept forsvinner og erstattes av gjenbruk og gjenvinning og et liv der den enkelte får

frigjort mer tid til å skape meningsfulle liv. Rettferdig fordeling, tilstrekkelighet, likevekt og energi- og ressursparing må gjennomsyre all aktivitet. Den mest miljøvennlige energien er den som ikke blir brukt.

SV skal være det mest konsekvente og tydelige rettferdighets-, miljø- og klimapartiet – som et parti i et land i den rikeste delen av verden betyr det å innta en vekstkritikk. Vi må bryte med en tankegang der vi dyrker veksten for vekstens skyld, produksjon for produksjonens skyld og arbeid for arbeidsplassenes skyld. Den videre utviklingen av samfunn- og produksjonsliv må ta utgangspunkt i å produsere for å dekke reelle behov – og dermed gå fra vekstsamfunn til likevekts- og tilstrekkelighetssamfunn.

- Vi ønsker å bygge en samfunnsmodell der:
- Varer produseres og konsumeres så lokalt som mulig, slik senker vi transportbehovet og ressursforbruket.
- Produksjon og import av produkter med innlagt planlagt foreldelse forbys og garantitiden på produkter økes.
- Miljøskadelig aktivitet avgiftsbelegges på en sosialt rettferdig måte slik at senket forbruk premieres etter modellen kjent som KAF (karbonavgift til fordeling).
- Matproduksjonen og matkulturen bygger på de lokale forutsetningene, det må bli slutt på å skipe kraftfor halve kloden rundt for å produsere kjøtt og oppdrettsfisk for overskuddslagre.
- Tilskot til landbruk/ skogbruk må premiere jordoppbyggende og karbonbindende produksjon, i staden for storbruk og industrilandbruk. Vestlandsbonden er ein del av redninga i klimakampen dersom han driv regenerativt. SV er for dei mange små gardane, ikkje berre for dei store.
- Land og regioner øker sin selvforsyningsgrad i et beredskapsperspektiv, både for å begrense transportbehov, men også for å sikre det økologiske kretsløpet og hindre utarming av dyrkningsjord gjennom tap av essensielle mineraler, sporstoffer og karbon i matjorden.
- Lønnsarbeidsbelastningen på den enkelte begrenses gjennom gradvis arbeidstidsreduksjon, i første omgang ved å redusere normalarbeidsdagen til 6 timer. Tidligere tiders arbeidstidseffektivisering har gått til å øke produksjon, formuesoppbygging og forbruk. Det er på høy tid å erkjenne at vi hverken trenger eller tåler ytterligere økt forbruk eller økt formue hos de rikeste. Effektiviseringen må derfor fra nå av omsettes til mer fritid. Den minskede arbeidsbyrden må fordeles på flest mulig for å hindre utstøting og massearbeidsledighet.
- Man får mer tid til å delta i utformingen av eget samfunn og arbeidssituasjon.

- Avkastningen av produksjonen blir værende i lokalsamfunnet gjennom å stoppe skatteflukt og kapitalforflytting.

Vedtatt Årsmøte Vestland SV 9. februar 2020